

Polska

Akcesja Rosji do WTO - jej implikacje
dla Białorusi, maj 2012

2015-12-17 22:43:42

W ostatnim czasie procesy integracyjne w krajach postsowieckich ruszyły pełną parą: Unia Celna, Wspólny Obszar Gospodarczy, Unia Euroazjatycka. Do tego pojawia się perspektywa działania w gospodarce według reguł WTO (co by to nie znaczyło), przy czym członkiem tej organizacji Białoruś zostanie nieprędko.

W ostatnim czasie procesy integracyjne w krajach postsowieckich ruszyły pełną parą: Unia Celna, Wspólny Obszar Gospodarczy, Unia Euroazjatycka. Do tego pojawia się perspektywa działania w gospodarce według reguł WTO (co by to nie znaczyło), przy czym członkiem tej organizacji Białoruś zostanie nieprędko.

Białoruś „stoi w kolejce” do WTO od 1993 roku, a zgodnie z „Koncepcją doskonalenia ustawodawstwa RB” zatwierdzoną jeszcze Dekretem Prezydenta RB nr 205 z dnia 10.04.2002r., dostosowanie krajowego ustawodawstwa do wymogów umów międzynarodowych zawieranych w ramach WTO, jest priorytetowym kierunkiem rozwoju systemu prawnego Białorusi.

W dniu 21.08.2002r. było nawet przyjęte rozporządzenie Rady Ministrów i Banku Narodowego nr 1127/22 „O niektórych zagadnieniach przystąpienia Białorusi do WTO”.

Białoruska gospodarka już prawie 20 lat żyje według swoich zasad, czym czasami zadziwia nawet swoich partnerów z Unii Celnej i WOG. Proces akcesyjny do WTO zatrzymał się na poziomie dwustronnych konsultacji w ramach grupy roboczej ds. warunków członkostwa kraju kandydującego (tj. Białorusi) do WTO. Na ostatnich posiedzeniach grupy nie udało się Białorusi przeforsować decyzji o przejściu do następnego etapu negocjacji - przygotowania projektu sprawozdania Grupy Roboczej - dokumentu podsumowującego, zawierającego pakiet zobowiązań

Białorusi, jako członka WTO.

Kazachstan - trzeci członek WOG ma zamiar zakończyć negocjacje akcesyjne do WTO do końca 2012 roku, a od 2013 roku stanie się pełnoprawnym członkiem WTO.

Białoruś może znaleźć się w zupełnie unikalnej, nie mającej w światowej praktyce miejsca sytuacji, w której będąc członkiem związku gospodarczego z wysokim poziomem ponadnarodowych pełnomocnictw, w którym wszyscy członkowie należą do WTO, z wyjątkiem samej Białorusi.

Opublikowany na stronie internetowej WTO dokument stanowi, iż Rosja zobowiązuje się przyspieszyć procesy integracyjne ze światową gospodarką. Mniej więcej od lata 2012 roku, kiedy to Rosja powinna stać się członkiem WOT, będzie ona stosować wszystkie zasady tej organizacji z wyjątkiem wąskiego kręgu wyjątków w okresie przejściowym. Zobowiązania zawierają m. in. zapewnienie krajom członkowskim WTO swobodnego dostępu do rosyjskiego rynku towarów i usług, zawarte w 30-tu umowach wielostronnych dot. usług i 57-u umowach dot. rynków towarowych. Są wśród nich zobowiązania dotyczące subsydiowania, licencjonowania importu i specjalnych stref ekonomicznych, cen na nośniki energii, przepisów sanitarnych i norm technicznych.

Po upływie wszystkich okresów przejściowych około 50% rosyjskich stawek celnych importowych pozostanie na poziomie nie niższym niż w obecnej jednolitej taryfie celnej UC, a ok. 30% ulegnie obniżeniu na nie więcej niż 5 punktów procentowych. Dla 1/3 taryf narodowych ostateczna stawka zacznie obowiązywać z momentem przystąpienia Rosji do WTO, dla 1/4 - po trzech latach, a na helikoptery, samoloty cywilne i samochody osobowe - po siedmiu latach. Średni poziom ochrony taryfowej jednolitej taryfy celnej zmniejszy się z początkowego 11,85% do 7,15%. Obecnie średnia ważona stawka celna jednolitej taryfy celnej na produkcję sektora rolnego wynosi 15,634%, na towary przemysłowe - 9,39%. W ramach WTO stawki ulegną obniżeniu odpowiednio z poziomów początkowych 15,18% i 11,26% do 11,28% i 6,41%.

Główne zagrożenie rosyjskiego przystąpienia do WTO dla Białorusi polega na tym, że według zasad WTO każde regionalne porozumienie handlowe nie może pogarszać warunków dostępu do rynku członków WTO krajom trzecim. Oznacza to, że stawki jednolitej taryfy celnej i inne regulacje dot. procedur handlowych, w tym pomoc publiczna dla wszystkich podmiotów WOG nie mogą być ustanowione na poziomie wyższym niż rosyjskie zobowiązania wobec WTO. Właśnie ten fakt, w średnioterminowej perspektywie może doprowadzić do negatywnych zjawisk w białoruskiej gospodarce i przede wszystkim w sektorach i przedsiębiorstwach

realizujących duże projekty inwestycyjne z udziałem państwa i dużych inwestorów strategicznych, oraz w gałęziach zaawansowanych technologicznie. Jak pokazuje praktyka krajów, które są już członkami WTO, gospodarkom takim grozi kumulacja ekologicznie niebezpiecznych i bazujących na taniej sile roboczej produkcji i technologii wstępnego przetwórstwa miejscowych surowców. Dlatego zamiast uzyskania przez Białoruś godnego miejsca w gospodarce światowej, może nastąpić cofnięcie się gospodarki do niższych poziomów technologicznych.

Przeprowadzona przez białoruski MSZ analiza 1000 pozycji jednolitej taryfy celnej (JTC) wykazała, że rosyjskie zobowiązania w ramach WTO będą znacznie niższe (o 7-15%) od obowiązujących w JTC. Z tych pozycji ponad 50 zaliczono do istotnych dla Białorusi (mleko i śmietana w proszku, niektóre farby i lakiery, mydło, środki myjące i piorące, zapałki, płyty pilśniowe i wiórowe, okna i drzwi drewniane, papier gazetowy, papier i karton, naczynia stołowe i kuchenne, lody chłodnicze, aparaty telefoniczne, środki łączności radiowej, telewizory, nowe ciągniki siodłowe niskiej klasy ekologicznej, niektóre wywrotki, strzykawki, konstrukcje budowlane z drewna). Stawki kolejnych 1500 pozycji będą odczuwalnie niższe (4 - 6,5%).

Z tych pozycji ponad 160 jest dla Białorusi istotnych (płatki i granulki ziemniaczane, wata i gaza, sklejka, obrusy i serwetki papierowe, niektóre nici syntetyczne, tkaniny i wyroby tekstylne, wata szklana, pralki, kuchnie mikrofalowe, anteny i środki łączności radiowej, żarówki, niektóre typy naczep, meble drewniane).

W okresie przejściowym cła na mleko, śmietanę w proszku i zagęszczoną, masło śmietankowe obniżą się z 25 do 20%, tj. do poziomu z 2009 roku. Z momentem przystąpienia Rosji do WTO na czas nieokreślony zostanie wprowadzony kontyngent na import wołowiny schłodzonej - 40 tys. ton, według stawki 15%. Stawka celna poza kontyngentem wyniesie 55%. W przypadku likwidacji kontyngentów będzie obowiązywać „płaska” stawka 27,5%. Kontyngent będzie podzielony pomiędzy kraje UE (29 tys. ton) i pozostałe kraje (11 tys. ton). Podobnie został zorganizowany kontyngent na import wołowiny mrożonej: 530 tys. ton, z których 60 tys. przypada na Unię Europejską, tyle samo na USA, 3 tys. - na Kostarykę. Na wieprzowinę ustanowiono kontyngent w wysokości 400 tys. ton (i na 40 tys. ton trimmingu), który będzie obłożony zerową stawką celną. Mięso spoza kontyngentu będzie obłożone stawką 65%.

Po 31.12.2019r. będzie obowiązywać jednolita stawka w wysokości 25%. Ośmiokrotnie (z 40 do 5%) zostanie zmniejszone cło na wwoz żywej trzody chlewnej.

Na drób zostanie ustanowiony kontyngent w wysokości 250 tys. ton, i na mięso drobiowe odkostnione mechanicznie - w wys. 100 tys. ton, oraz 14 tys. ton na mięso indyka.

Cło w ramach kontyngentu wyniesie 25%, poza kontyngentem - 80%. Kontyngent ustanowiono bezterminowo. Po zniesieniu kontyngentu będzie obowiązywać stawka celna w wysokości 37,5%.

Stawki celne na wyroby rybne zmniejszą się nieznacznie (z 15% do 12,5% w ciągu trzech lat), na surowiec rybny cła zmniejszą się z obecnych 10% do 6-8%, a w niektórych przypadkach do 3-5%.

Z dniem przystąpienia do WTO zostaną zniesione licencje importowe dla rosyjskich importerów alkoholi, jednak pod pewnymi warunkami WTO będzie mogło zezwolić Rosji na wprowadzenie państwowego monopolu na hurtowy handel alkoholem.

Stawki celne na lekarstwa w ciągu trzech lat obniżą się z 15-5% do 6,5-5%, a cła na sprzęt medyczny i substancje farmaceutyczne zostaną zmniejszone do 2-3%.

Dla sektora chemicznego przystąpienie Rosji do WTO nie wniesie istotnych zmian, średnia stawka dla tego sektora zmniejszy się w ciągu okresu przejściowego (2-3 lata) z 10% do 6,5-5%. W przypadkach istotniejszego obniżenia stawki celnej (środki myjące i piorące, kosmetyki, linoleum, niektóre wyroby z plastiku) okres przejściowy wyniesie 5-6 lat.

W ciągu trzech lat zostaną zniesione cła na komputery, urządzenia do ich produkcji i podzespoły.

Cła na sprzęt AGD zmniejszą się z 15% do 7-9%. Istotnie zostaną zmniejszone stawki celne na wyposażenie i urządzenia technologiczne, budowlane, naukowe i pomiarowe.

Cła na samochody osobowe w momencie wejścia Rosji do WTO wrócą do poziomu z 2009 roku. Cła na nowe samochody osobowe zostaną obniżone z 30% do 25%, a następnie w ciągu 7 lat z 25% do 15%, przy czym głównie w ciągu ostatnich trzech lat. Cło na samochody używane pozostanie na poziomie 20%.

Cło na nowe pojazdy ciężarowe o masie 5-20 ton do 2016 roku zostanie obniżone z obecnych 25% do 15%, a o masie powyżej 20 ton - z 25% do 10%, a następnie do 5%. Stawka na nowe pojazdy z silnikami klasy Euro-4 pozostanie na poziomie 5%.

Cło na nowe autobusy zostanie zmniejszone z obecnych 20-10% do 10-7,5% (w zależności od typu i ilości miejsc), a na używane do 7 lat - do 15-10% (z obecnych 30%).

Wprawdzie Rosja wymyśliła inny sposób na ochronę swojego rynku motoryzacyjnego poprzez wprowadzenie opłaty za utylizację pojazdów używanych, ale sytuacji Białorusi to nie polepszy. Cła na maszyny rolnicze zmniejszą się z obecnych 15% do 5-10%.

Obniżenie ceł na powyższe grupy towarowe spowoduje z pewnością wzrost importu i zaostrzenie konkurencji na rynku rosyjskim i rynku Unii Celnej. Nowe warunki z pewnością utrudnią działanie wielu białoruskich przedsiębiorstw produkujących wymienione wyżej towary.

Bardzo wrażliwe dla Białorusi będą kwestie związane z sektorem usług, zobowiązań dotyczących pomocy państwa dla przedsiębiorstw, wolnych stref ekonomicznych, praw autorskich i procedur celnych.

Ostatnie badania skutków wejścia Białorusi do WTO były robione prawie 10 lat temu. Na dzień dzisiejszy nie ma rzetelnych kompleksowych opracowań na temat wpływu procesów integracyjnych w formacie UC, WOG i WTO na gospodarkę narodową Białorusi.

W szczególności nie ma badań dot. warunków jej funkcjonowania w składzie UC, WOG i WTO, scenariuszy polityki negocjacji i dywersyfikacji gospodarki, oceny skutków przystąpienia Rosji do WTO na poziomie mikro- i makroekonomicznym. Poza tym konieczna jest zasadnicza zmiana i dostosowanie programów i strategii państwowych - rozwoju przemysłu i eksportu, rozwoju innowacyjnego i technologicznego, napływu inwestycji zagranicznych i innych.

Tylko w tym przypadku spodziewane negatywne dla białoruskiej gospodarki skutki funkcjonowania według zasad WTO mogą być zminimalizowane, a potencjalne możliwości wynikające z integracji ze światową gospodarką maksymalnie wykorzystane.

Opracowanie WPHI w Mińsku

18.05.2012.

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego